

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

23. jaanuar 2019*

[14. märtsi 2019. aasta määrusega parandatud tekst]

Eelotsusetaotlus – Varjupaigapoliitika – Rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi määramise kriteeriumid ja mehhanismid – Määrus (EL) nr 604/2013 – Kaalutusõigust käsitlevad sätted – Hindamiskriteeriumid

Kohtuasjas C-661/17,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel High Courti (kõrge kohus, Iirimaa) 21. novembri 2017. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 27. novembril 2017, menetluses

M. A.,

S. A.,

A. Z.

versus

International Protection Appeals Tribunal,

Minister for Justice and Equality,

Attorney General,

Ireland,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: Euroopa Kohtu asepresident R. Silva de Lapuerta esimese koja presidendi ülesannetes, kohtunikud J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, E. Regan ja C. G. Fernlund (ettekandja),

kohtujurist: E. Tanchev,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- M. A., S. A. ja A. Z., esindajad: M. de Blacam, SC, ja G. O'Halloran, BL,
- [parandatud 14. märtsi 2019. aasta kohtumäärusega] Iirimaa, esindajad: M. Browne, G. Hodge ja A. Joyce, keda abistasid S. J. Hillery, BL, ja D. Conlan Smyth, SC,
- Saksamaa valitsus, esindajad: T. Henze ja R. Kanitz,
- Madalmaade valitsus, esindajad: J. Hoogveld ja M. Bulterman,
- Ühendkuningriigi valitsus, esindajad: C. Brodie, S. Brandon ja D. Blundell, keda abistas J. Holmes, QC,
- Euroopa Komisjon, esindajad: M. Wilderspin ja M. Condou-Durande,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määruse (EL) nr 604/2013, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest (ELT 2013, L 180, lk 31; edaspidi „Dublini III määrus“), artikleid 6 ja 17, artikli 20 lõiget 3 ning artikli 27 lõiget 1.
- 2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses ühelt poolt M. A., S. A. ja A. Z-i ning teiselt poolt International Protection Appeals Tribunali (rahvusvahelise kaitse taotlustega seoses esitatud edasikaebusi lahendav kohus, Iirimaa), Minister for Justice and Equality (justiits- ja võrdõiguslikkuse minister, Iirimaa), Attorney Generali (Iirimaa) ja Irelandi (Iirimaa) vahel seoses Dublini III määruse raames tehtud üleandmisotsusega.

Õiguslik raamistik

Rahvusvaheline õigus

Genfi konventsioon

- 3 28. juulil 1951 Genfis allkirjastatud pagulasseisundi konventsioon (*United Nations Treaty Series*, 189. kd, lk 150, nr 2545 (1954), edaspidi „Genfi konventsioon“) jõustus 22. aprillil 1954. Seda on täiendatud 31. jaanuaril 1967 New Yorgis sõlmitud pagulasseisundi protokolliga (edaspidi „1967. aasta protokoll“), mis jõustus 4. oktoobril 1967.
- 4 Kõik liikmesriigid ning Islandi Vabariik, Liechtensteini Vürstiriik, Norra Kuningriik ja Šveitsi Konföderatsioon on Genfi konventsiooni ja 1967. aasta protokolliga osalisriigid. Euroopa Liit ei ole ei Genfi konventsiooni ega 1967. aasta protokolliga osaline, kuid ELTL artikkel 78 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikkel 18 näevad ette, et varjupaigaõigus tagatakse eeskätt selle konventsiooni ja protokolliga kohaselt.

EIÕK

- 5 4. novembril 1950 Roomas allkirjastatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioon (edaspidi „EIÕK“) on Euroopa Nõukogu raames sõlmitud mitmepoolne rahvusvaheline leping, mis jõustus 3. septembril 1953. Kõik Euroopa Nõukogu liikmed, kelle seas on kõik liidu liikmesriigid, on selle konventsiooni osalised.
- 6 EIÕK artiklis 3 on ette nähtud, et „[k]edagi ei või piinata ega ebainimlikult või alandavalt kohelda ega karistada“.

Liidu õigus

Harta

- 7 Harta artiklis 4 on sätestatud:
„Kedagi ei tohi piinata ega ebainimlikult või alandavalt kohelda ega karistada.“
- 8 Harta artikli 47 esimeses lõigus on sätestatud:
„Igaühel, kelle liidu õigusega tagatud õigusi või vabadusi rikutakse, on selles artiklis kehtestatud tingimuste kohaselt õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus.“
- 9 Harta artikli 52 lõikes 3 on ette nähtud:
„Hartas sisalduvate selliste õiguste tähendus ja ulatus, mis vastavad [EIÕK-ga] tagatud õigustele, on samad, mis neile nimetatud konventsiooniga ette on nähtud. See säte ei takista liidu õiguses ulatuslikuma kaitse kehtestamist.“

Dublini III määrus

- 10 Sissejuhatavalt olgu märgitud, et 2. oktoobri 1997. aasta Amsterdami lepinguga lisati EÜ asutamislepingusse artikkel 63, mis andis Euroopa Ühendusele pädevuse võtta Euroopa Ülemkogu poolt 15. ja 16. oktoobril 1999 Tampere toimunud erakorralisel kohtumisel ette pandud meetmeid Euroopa ühise varjupaigasüsteemi loomiseks. Selle artikli vastuvõtmine võimaldas asendada liikmesriikidevahelistes (välja arvatud Taani Kuningriik) suhetes 15. juunil 1990 Dublinis allkirjastatud konventsiooni mõnes Euroopa ühenduste liikmesriigis esitatud varjupaigataotluse läbivaatamise eest vastutava riigi määramise kohta (EÜT 1997, C 254, lk 1) nõukogu 18. veebruari 2003. aasta määrusega (EÜ) nr 343/2003, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku esitatud varjupaigataotluse läbivaatamise eest (ELT 2003, L 50, lk 1; ELT eriväljaanne 19/06, lk 109), mis jõustus 17. märtsil 2003. Määrus nr 343/2003 asendati ELTL artikli 78 lõike 2 punkti e alusel vastu võetud Dublini III määrusega, mis jõustus 19. juulil 2013.
- 11 Dublini III määruse põhjendused 1–5 on sõnastatud järgmiselt:
„(1) [...] määrusesse [...] nr 343/2003 [...] tuleb teha olulisi muudatusi. Selguse huvides tuleks kõnealune määrus uuesti sõnastada.
(2) Ühine varjupaigapoliitika, sealhulgas Euroopa ühine varjupaigasüsteem, on osa Euroopa Liidu eesmärgist luua järk-järgult vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala, mis on avatud isikutele, kes neist sõltumatute asjaolude tõttu taotleavad õiguspäraselt kaitset liidus.“

- (3) Oma erakorralisel kohtumisel Tamperes 15. ja 16. oktoobril 1999 otsustas Euroopa Ülemkogu püüelda sellise Euroopa ühise varjupaigasüsteemi loomise poole, mis põhineb [Genfi konventsioonil] (mida on täiendatud [1967. aasta protokolliga]) täielikul kohaldamisel, millega tagatakse, et kedagi ei sunnita naasma riiki, kus teda ohustab tagakiusamine, st kohaldatakse tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet. Selles suhtes peetakse liikmesriike, kes kõik järgivad tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet, kolmandate riikide kodanikele turvalisteks riikideks, ilma et see mõjutaks käesolevas määruses sätestatud vastutuskriteeriume.
- (4) Tampere kohtumise järeldustes tõdetakse ka, et Euroopa ühine varjupaigasüsteem peaks lühiajaliselt hõlmama selget ja toimivat menetlust varjupaigataotluse läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi määramiseks.
- (5) Selline menetlus peaks põhinema liikmesriikide ja asjaomaste isikute seisukohast erapooletutel ja õiglastel alustel. Eelkõige peaks see võimaldama kiiresti määrata vastutav liikmesriik, et tagada tegelik juurdepääs rahvusvahelise kaitse andmise menetlusele ja mitte seada ohtu rahvusvahelise kaitse taotluste kiire menetlemise eesmärki.“

12 Määruse põhjendused 13–17 on sõnastatud järgmiselt:

- „(13) Vastavalt 1989. aasta ÜRO lapse õiguste konventsioonile ja [hartale] peaksid liikmesriigid käesoleva määruse kohaldamisel esmatähtsaks pidama lapse parimaid huvisid. [...]
- (14) Vastavalt [EIÕK-le] ning [hartale] peaksid liikmesriigid käesoleva määruse kohaldamisel pidama esmatähtsaks austust pereelu vastu.
- (15) Ühe pere liikmete rahvusvahelise kaitse taotluste menetlemine koos ühes liikmesriigis võimaldab tagada taotluste põhjaliku läbivaatamise, nende suhtes tehtavate otsuste omavahelise kooskõla ja selle, et pereliikmeid üksteisest ei lahutata.
- (16) Selleks et tagada perekonna ühtsuse ning lapse parimate huvide esikohale seadmise põhimõtte täielik austamine, peaks sõltuvussuhe taotleja ja tema lapse, õe-venna või vanema vahel taotleja raseduse, emaduse, tervisliku seisundi või vanaduse tõttu olema siduv vastutava liikmesriigi määramise kriteerium. Kui taotleja on saatjata alaealine, peaks mõnes muus liikmesriigis viibiva ja sellise taotleja eest hoolitseda võiva pereliikme või sugulase olemasolu olema samuti siduv vastutava liikmesriigi määramise kriteerium.
- (17) Liikmesriikidel peaks olema võimalus teha vastutuskriteeriumidest erandeid, eelkõige humaansetel ja inimliku kaastundega seotud põhjustel, et võimaldada kokku viia pereliikmeid, sugulasi või teisi perekonda kuuluvaid isikuid, ning vaadata läbi selles või mõnes muus liikmesriigis esitatud rahvusvahelise kaitse taotlus, isegi kui see liikmesriik ei vastuta määruses sätestatud siduvate kriteeriumide alusel sellise taotluse läbivaatamise eest.“

13 Määruse põhjendused 19, 32, 39 ja 41 on sõnastatud järgmiselt:

- „(19) Selleks et tagada asjaomaste isikute õiguste tõhus kaitse, tuleks vastutavale liikmesriigile üleandmise otsustega seoses ette näha õiguslikud tagatised ja õigus tõhusale õiguskaitsevahendile, kooskõlas eelkõige [harta] artikliga 47. Rahvusvahelise õiguse täitmise tagamiseks peaks tõhus õiguskaitsevahend hõlmama nii käesoleva määruse kohaldamise kui ka selle liikmesriigi õigusliku tegeliku olukorra hindamist, kuhu taotleja üle antakse.

[...]

(32) Käesoleva määrusega hõlmatud isikute kohtlemisel on liikmesriigid seotud oma kohustustega, mis tulenevad rahvusvahelistest õigusaktidest, sealhulgas Euroopa Inimõiguste Kohtu asjakohasest väljakujunenud kohtupraktikast.

[...]

(39) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ning järgitakse eeskätt [hartas] tunnustatud põhimõtteid. Eelkõige püütakse käesoleva määrusega tagada [harta] artikliga 18 tagatud varjupaigaõiguse ja artiklites 1, 4, 7, 24 ja 47 tunnustatud õiguste täielik täitmine. Käesolevat määrust tuleks seetõttu vastavalt kohaldada.

[...]

(41) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 ja artikli 4a lõike 1 kohaselt on kõnealused liikmesriigid teatanud oma soovist osaleda käesoleva määruse vastuvõtmisel ja kohaldamisel.“

14 Määruse artikkel 1 sätestab:

„Käesolevas määruses sätestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku [...] esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest [...]“.

15 Dublini III määruse artikkel 3 sätestab:

„1. Liikmesriigid vaatavad läbi selliste kolmanda riigi kodanike või kodakondsuseta isikute rahvusvahelise kaitse taotlused, kes taotleavad rahvusvahelist kaitset mõne liikmesriigi territooriumil, sealhulgas piiril või transiidialal. Taotluse vaatab läbi üks liikmesriik, kelleks on III peatükis sätestatud kriteeriumide kohaselt vastutav liikmesriik.

2. Kui käesolevas määruses loetletud kriteeriumide põhjal ei saa vastutavat liikmesriiki määrata, vastutab taotluse läbivaatamise eest esimene liikmesriik, kellele rahvusvahelise kaitse taotlus esitati.

Kui taotlejat ei ole võimalik üle anda liikmesriigile, kes algselt määrati vastutavaks, sest on piisavalt alust arvata, et selle taotluse läbivaatamise menetluses on süsteemsed vead ning taotlejate vastuvõtutingimused selles liikmesriigis võivad endaga kaasa tuua ebainimliku või alandava kohtlemise [harta] artikli 4 tähenduses, jätkab vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise menetlust läbi viiv liikmesriik III peatükis sätestatud kriteeriumide kontrollimist, et teha kindlaks, kas üks järgmistest kriteeriumidest võimaldab määrata mõne muu liikmesriigi vastutavaks liikmesriigiks.

Kui üleandmine ei ole võimalik käesoleva lõike alusel ühelegi liikmesriigile III peatükis sätestatud kriteeriumide alusel või esimesele liikmesriigile, kus taotlus esitati, saab vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise menetlust läbi viivast liikmesriigist vastutav liikmesriik.

3. Iga liikmesriik säilitab õiguse saata taotleja turvalisse kolmandasse riiki vastavalt direktiivis 2013/32/EL sätestatud eeskirjadele ja tagatistele.“

16 Määruse artiklis 6 „Alaealiste suhtes kehtivad tagatised“ on ette nähtud:

„1. Liikmesriigid peavad kõigi käesolevas määruses sätestatud menetluste puhul esmatähtsaks lapse parimaid huvisid.

[...]

3. Lapse parimaid huvisid hinnates teevad liikmesriigid omavahel tihedat koostööd ja võtavad nõuetekohaselt arvesse eelkõige järgmisi tegureid:

a) perekonna taasühinemise võimalused;

[...]

4. Artikli 8 kohaldamisel peab liikmesriik, kus saatjata alaealine esitas rahvusvahelise kaitse taotluse, võtma võimalikult kiiresti asjakohased meetmed, et leida liikmesriikide territooriumilt saatjata alaealise pereliikmed, õed-vennad või sugulased, kaitstes samal ajal lapse parimaid huvisid.

[...]“.

17 Määruse III peatükis paikneva artikli 7 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Vastutava liikmesriigi määramise kriteeriume kohaldatakse käesolevas peatükis esitatud järjestuses.

2. Käesolevas peatükis esitatud kriteeriumide kohaselt määratakse vastutav liikmesriik olukorra põhjal, mis valitsemise hetkel, mil taotleja esitas esimest korda rahvusvahelise kaitse taotluse mõnele liikmesriigile.“

18 Määruse artikli 8 lõige 1 sätestab:

„Kui taotleja on saatjata alaealine, on vastutav liikmesriik see liikmesriik, kus viibib seaduslikult mõni saatjata alaealise pereliige või õde-vend, tingimusel et see on alaealise parimates huvides. Kui taotleja on abielus alaealine, kelle abikaasa ei viibi seaduslikult ühegi liikmesriigi territooriumil, siis on vastutav liikmesriik see liikmesriik, kus elab tema isa, ema või muu täiskasvanu, kes on tema eest vastutav selle liikmesriigi õiguse või tava alusel, või kus õde või vend seaduslikult viibib.“

19 Dublini III määruse artikkel 11 „Pereliikmete taotluste menetlemine“ sätestab:

„Kui ühe perekonna mitu liiget ja/või alaealised vallalised õed-vennad esitavad rahvusvahelise kaitse taotlused samas liikmesriigis ühel ajal või piisavalt väikese ajavahega, et vastutava liikmesriigi määramise menetlusi saaks teostada üheskoos, ja kui käesolevas määruses sätestatud kriteeriumide kohaldamise tagajärjel oleksid nad üksteisest eraldatud, määratakse vastutav liikmesriik järgmiste sätete alusel:

a) ühe perekonna kõigi liikmete ja/või alaealiste vallaliste õdede-vennade rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamise eest vastutab liikmesriik, kes kriteeriumide kohaselt vastutab nendest suurima arvu taotluste läbivaatamise eest;

b) muul juhul vastutab taotluste läbivaatamise eest liikmesriik, kes kriteeriumide kohaselt vastutab vanima pereliikme taotluse läbivaatamise eest.“

20 Määruse artikkel 17 „Kaalutusõigust käsitlevad sätted“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Erandina artikli 3 lõikest 1 võib iga liikmesriik otsustada läbi vaadata rahvusvahelise kaitse taotluse, mille on talle esitanud kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, isegi kui käesolevas määruses sätestatud kriteeriumide kohaselt ei vastuta ta selle läbivaatamise eest.

See liikmesriik, kes otsustas käesoleva lõike alusel vaadata läbi rahvusvahelise kaitse taotluse, muutub vastutavaks liikmesriigiks ja võtab endale sellise vastutusega seotud kohustused. [...]“.

21 Määruse artikli 20 lõikes 3 on sätestatud:

„Käesoleva määruse kohaldamisel ei või taotlejaga kaasas oleva ja pereliikme määratlusele vastava alaealise olukorda käsitleda taotleja omast eraldi ning seda käsitleb liikmesriik, kes vastutab kõnealuse alaealise rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest, isegi kui alaealine ise ei ole taotleja, tingimusel et see on alaealise parimates huvides. Samamoodi koheldakse lapsi, kes on sündinud pärast taotleja saabumist liikmesriikide territooriumile, ilma et oleks vaja algatada uut menetlust nende vastuvõtmiseks.“

22 Määruse artikli 27 lõige 1 sätestab:

„Taotlejal või muul artikli 18 lõike 1 punktis c või d osutatud isikul on õigus tõhusale õiguskaitsele üleandmisotsuse faktiliste või õiguslike asjaolude vaidlustamise või läbivaatamise kaudu kohtus.“

23 Dublini III määruse artikli 29 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Palve esitanud liikmesriik annab taotleja [...] pärast asjaomaste liikmesriikide omavahelist nõupidamist vastutavale liikmesriigile üle kooskõlas oma riigi õigusega esimesel võimalusel ja hiljemalt kuue kuu jooksul [...]

[...]

2. Kui üleandmine ei toimu kuue kuu jooksul, vabaneb vastutav liikmesriik kohustusest asjaomane isik vastu või tagasi võtta ning vastutus läheb üle palve esitanud liikmesriigile. [...]“.

24 Määruse artikli 35 lõikes 1 on sätestatud:

„Iga liikmesriik teatab komisjonile viivitamata konkreetsetest asutustest, kes vastutavad käesolevast määrusest tulenevate kohustuste täitmise eest, ja nende muutmise eest. Liikmesriigid tagavad, et nendel asutustel on vajalikud vahendid oma ülesannete täitmiseks, eelkõige selleks, et ettenähtud tähtaegade jooksul vastata teabe saamiseks esitatud palvetele ja palvetele võtta taotlejaid vastu või tagasi.“

Iirimaa õigus

25 Asjasse puutuv riigisisene õigusakt on Euroopa Liidu Dublini süsteemi 2014. aasta määrus (European Union (Dublin System) Regulations 2014, *S.I.* nr 525/2014, edaspidi „riigisisene määrus“). Käesolevas kohtuasjas kõige asjakohasemad sätted on järgmised.

26 Riigisisese määruse artikli 2 lõige 2 sätestab, et sõnal või väljendil, mida on kasutatud nii kõnealuses määruses kui ka Dublini III määruses, peab olema sama tähendus mis liidu määruses.

27 Väljend „üleandmisotsus“ on riigisisese määruse artikli 2 lõikes 1 määratletud kui Refugee Applications Commissioneri (varjupaigataotluste läbivaatamise eest vastutav volinik, Iirimaa) poolt Dublini III määruse kohaselt tehtud otsus taotleja üle anda, kui riik, antud juhul Iirimaa, on palve esitajaks olev liikmesriik ning palve saajaks olev liikmesriik on nõustunud selle taotleja vastu või tagasi võtma.

28 Riigisisese määruse artikli 3 lõikes 1 on ette nähtud, et vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise menetlust läbi viiva liikmesriigi, palve esitajaks oleva liikmesriigi ja palve saajaks oleva liikmesriigi funktsioone täidab varjupaigataotluste läbivaatamise eest vastutav volinik. Selle artikli lõikes 2 on märgitud, et isikut üle andva liikmesriigi funktsioone täidab justiits- ja võrdõiguslikkuse minister.

- 29 Riigisese määruse artikli 3 lõikes 3 on sätestatud, et varjupaigataotluste läbivaatamise eest vastutav volinik täidab kõiki funktsioone, mis on ette nähtud Dublini III määruse artiklis 6, milles on omakorda viidatud lapse parimatele huvidele „kõigi käesolevas määruses sätestatud menetluste puhul“.
- 30 Riigisese määruse artikli 6 lõike 1 kohaselt võib taotleja üleandmisotsuse edasi kaevata.
- 31 Riigisese määruse artikli 6 lõikes 9 on sätestatud, et edasikaebusi lahendav kohus jätab üleandmisotsuse muutmata või tühistab selle.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 32 Eelotsusetaotlusest nähtub, et kolmanda riigi kodanik S. A. saabus Ühendkuningriiki 2010. aastal tudengiviisaga ning järgmisel aastal ühines temaga samuti kolmanda riigi kodanik M. A., kes oli saanud ülalpeetava isiku viisa. Nende laps A. Z. sündis Ühendkuningriigis 2014. aasta veebruaris. Lapsevanemad pikendasid igal aastal oma viisaid, kuni suleti kolledž, kus S. A. õppis, ning nende viisad kaotasid kehtivuse.
- 33 Seejärel läksid nad Iirimaa ja esitasid seal 12. jaanuaril 2016 varjupaigataotlused. Laps oli hõlmatud tema ema esitatud taotlusesse.
- 34 Varjupaigataotluste läbivaatamise eest vastutav volinik saatis 7. aprillil 2016 Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigile Dublini III määruse alusel nende varjupaigataotluste vastuvõtmise palve.
- 35 Ühendkuningriik kinnitas 1. mail 2016 oma nõusolekut seda teha.
- 36 S. A. ja M. A. esitasid varjupaigataotluste läbivaatamise eest vastutavale volinikule pretensioone seoses M. A. tervisehäiretega ja samuti sellega, et laps oli Iirimaa tervishoiuteenistuses (Health Service Executive) kontrollimisel seoses terviseprobleemiga.
- 37 Varjupaigataotluste läbivaatamise eest vastutav volinik soovitas Ühendkuningriigile üleandmist ning leidis kaebajate kahjuks tehtud otsuses, et Dublini III määruse artiklit 17 ei tule kohaldada.
- 38 S. A. ja M. A. kaebasid üleandmisotsuse edasi International Protection Appeals Tribunali (rahvusvahelise kaitse taotlustega seoses esitatud edasikaebusi lahendav kohus, Iirimaa), tuginedes eeskätt mainitud artiklile 17 ning väidetele, mis käsitlesid Ühendkuningriigi väljaastumist liidust.
- 39 Nimetatud kohus jättis üleandmisotsuse 10. jaanuaril 2017 muutmata ning märkis, et tal puudub pädevus kasutada artiklis 17 ette nähtud kaalutusõigust. Samuti lükkas ta tagasi argumendid seoses Ühendkuningriigi väljaastumisega liidust, tuues põhjenduseks, et selle otsuse seaduslikkust tuleb hinnata olukorra alusel, mis eksisteerib kuupäeval, mil ta peab asja lahendama.
- 40 Seejärel pöördusid S. A. ja M. A. High Courti (kõrge kohus, Iirimaa).
- 41 Nimetatud kohus on seisukohal, et põhimõtteliselt on tema menetluses oleva asja lahendamiseks vaja kõigepealt kindlaks teha, millised tagajärjed võivad Ühendkuningriigi liidust väljaastumise protsessil olla Dublini süsteemile.
- 42 Ta lisab, et riigisiseses määruses kasutatud terminitel, mis kordavad Dublini III määruse termineid, peab olema samasugune tähendus kui viimati nimetatutel. Ta järeltab sellest, et tema menetluses oleva vaidluse lahendamiseks on vaja tõlgendada Dublini III määrust.

43 Neil asjaoludel otsustas High Court (kõrge kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas [Dublini III määruse] kohast kaitsetaotleja Ühendkuningriigile üleandmist käsitledes on riigisisene otsustaja, kui ta kaalub võimalikke küsimusi seoses [selle määruse] artiklist 17 tuleneva kaalutlusõigusega ja/või põhiõiguste kaitsega Ühendkuningriigis, kohustatud jätma arvesse võtmata sellise kaalutlemise aegse olukorra seoses Ühendkuningriigi plaanitava lahkumisega Euroopa Liidust?
2. Kas [Dublini III määruuses] kasutatud mõiste „vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise menetlust läbi viiv liikmesriik“ hõlmab liikmesriigi funktsiooni selle määruse artikliga 17 tunnustatud või antud pädevuse teostamisel?
3. Kas [Dublini III määruse] artiklist 6 tulenevad liikmesriigi funktsioonid hõlmavad artikliga 17 tunnustatud või antud pädevust?
4. Kas tõhusa õiguskaitsevahendi kontseptsioon kehtib [Dublini III määruse] artikli 17 alusel tehtud esimese astme otsuse suhtes, nii et sellise otsuse suhtes tuleb võimaldada edasikaebeõigus või samaväärne õiguskaitsevahend ja/või nii et riigisisest õigusakti, milles on ette nähtud esimese astme otsuse edasikaebamise kord, tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab artikli 17 alusel tehtud otsuse edasikaebamist?
5. Kas [Dublini III määruse] artikli 20 lõikel 3 on niisugune tagajärg, et kui puuduvad tõendid, mis kummutaksid eelduse, et lapse parimates huvides on käsitada tema olukorda kui vanemate omast lahutamatu, ei ole riigisisene otsustaja kohustatud kaaluma lapse parimaid huve vanemate olukorrast eraldi või lähtepunktina selle kaalutlemisel, kas üleandmine peaks toimuma või mitte?“

Menetlus Euroopa Kohtus

- 44 Eelotsusetaotluse esitanud kohus palus menetleda asja Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 23a kohases eelotsuse kiirmenetluses. Teise võimalusena palus see kohus lahendada kohtuasja Euroopa Kohtu kodukorra artikli 105 lõike 1 kohases kiirendatud menetluses.
- 45 Eelotsuse kiirmenetlust puudutava taotluse otsustas Euroopa Kohus 4. detsembril 2017 ettekandja-kohtuniku ettepanekul ja pärast kohtujuristi ärakuulamist käiguta jätta.
- 46 Taotluse lahendada kohtuasi Euroopa Kohtu kodukorra artikli 105 lõike 1 kohases kiirendatud menetluses otsustas Euroopa Kohtu president 20. detsembri 2017. aasta määrusega M. A. jt (C-661/17, ei avaldata, EU:C:2017:1024) rahuldamata jätta.

Eelotsuse küsimuste analüüs

Vastuvõetavus

- 47 Iirimaa väidab, et kuna ei ole veel teada, millised õiguslikud tagajärjed on Ühendkuningriigi võimalikul väljaastumisel liidust, tuleb selliseid tagajärgi käsitlevaid küsimusi pidada hüpoteetiliseks. Seetõttu oleks hüpoteetiline iga otsus, mille Euroopa Kohus saaks praeguses staadiumis teha olukorra kohta pärast kuupäeva, mil Ühendkuningriik lakkab olemast liidu liikmesriik. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt (27. veebruari 2014. aasta kohtuotsus Pohotovost, C-470/12, EU:C:2014:101, punktid 27 ja 29 ning seal viidatud kohtupraktika) ei vasta Euroopa Kohus aga hüpoteetilistele või nõuandvat arvamust paluvatele küsimustele.

- 48 Seoses sellega olgu märgitud, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on ELTL artiklis 267 sätestatud menetlus Euroopa Kohtu ja liikmesriikide kohtute koostöö vahend, mille abil annab Euroopa Kohus liikmesriikide kohtutele liidu õiguse tõlgenduse, mis on vajalik nende menetluses olevate vaidluste lahendamiseks (8. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Eurosaneamientos jt., C-532/15 ja C-538/15, EU:C:2016:932, punkt 26 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 49 Selle koostöö raames on vaid selle liikmesriigi kohtu pädevuses, kes asja menetleb ja kes vastutab tehtava lahendi eest, hinnata kohtuasja eripärasid arvestades seda, kas eelotsus on kohtuotsuse tegemiseks vajalik ja kas Euroopa Kohtule esitatud küsimused on asjakohased. Kui esitatud küsimused puudutavad liidu õiguse tõlgendamist, on Euroopa Kohus järelikult üldjuhul kohustatud eelotsuse tegema (8. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Eurosaneamientos jt, C-532/15 ja C-538/15, EU:C:2016:932, punkt 27 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 50 Sellest järeldub, et eeldatakse, et liidu õiguse tõlgendamise küsimused, mis liikmesriigi kohus on esitanud õiguslikus ja faktilises raamistikus, mille ta on määratlenud omal vastutusel ja mille paikapidavust Euroopa Kohus ei pea kontrollima, on asjakohased. Liikmesriigi kohtu esitatud taotluse saab Euroopa Kohus tagasi lükata vaid siis, kui on ilmselge, et taotletud liidu õiguse tõlgendusel ei ole mingit seost põhikohtuasja asjaolude või esemega või kui kõnealune probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtule ei ole teada talle esitatud küsimustele tarviliku vastuse andmiseks vajalikud faktilised ja õiguslikud asjaolud (8. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Eurosaneamientos jt, C-532/15 ja C-538/15, EU:C:2016:932, punkt 28 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 51 Käesolevas asjas tuleb märkida, et eelotsusetaotluse esitanud kohus on üksikasjalikult selgitanud, mis põhjusel ta leiab, et tema menetluses oleva kohtuasja lahendamiseks on vaja analüüsida tagajärgi, mida Ühendkuningriigi võimalik liidust väljaastumine võib Dublini III määruse raames kaasa tuua.
- 52 Neil asjaoludel ei tundu eelotsusetaotluse esitanud kohtu taotletud tõlgendus tema menetluses oleva kohtuasja lahendamiseks asjakohatu. Järelikult tuleb High Courti (kõrge kohus) esitatud küsimustele vastata.

Sisulised küsimused

Esimene küsimus

- 53 Esimese küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas Dublini III määruse artikli 17 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et asjaolu, et selle määruse tähenduses „vastutavaks“ määratud liikmesriik on teatanud oma kavatsusest astuda liidust välja kooskõlas ELL artikliga 50, paneb vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise menetlust läbi viivale liikmesriigile kohustuse vaadata kõnealune kaitsetaotlus ise läbi vastavalt artikli 17 lõikes 1 ette nähtud kaalutusõigust käsitlevale sättele.
- 54 Seoses sellega olgu märgitud, et liikmesriigi teatamine oma kavatsusest astuda liidust välja kooskõlas ELL artikliga 50, ei too kaasa liidu õiguse kohaldamise peatamist selles liikmesriigis ning seetõttu jääb liidu õigus selles liikmesriigis täielikult kehtima kuni tema tegeliku väljaastumiseni liidust (19. septembri 2018. aasta kohtuotsus RO, C-327/18 PPU, EU:C:2018:733, punkt 45).
- 55 Nagu käesoleva otsuse punktis 10 märgitud, asendati määrus nr 343/2003 Dublini III määrusega. Dublini III määruse artikli 17 lõikes 1 ette nähtud kaalutusõigust käsitleva sättega seoses on Euroopa Kohus täpsustanud, et kuna selle sätte sõnastus langeb peamises osas kokku määruse nr 343/2003 artikli 3 lõikes 2 sisalduva „suveräänsusklausli“ sõnastusega, on viimati nimetatud sätte tõlgendust võimalik üle kanda ka Dublini III määruse artikli 17 lõikele 1 (16. veebruari 2017. aasta kohtuotsus C. K. jt, C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, punkt 53).

- 56 Dublini III määruse artikli 3 lõike 1 kohaselt vaatab rahvusvahelise kaitse taotluse läbi üks liikmesriik, kelleks on III peatükis sätestatud kriteeriumide kohaselt vastutav liikmesriik.
- 57 Erandina artikli 3 lõikest 1 näeb määruse artikli 17 lõige 1 ette, et iga liikmesriik võib otsustada läbi vaadata talle esitatud kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku rahvusvahelise kaitse taotluse, isegi kui ta ei ole selle taotluse läbivaatamise eest nende kriteeriumide kohaselt vastutav.
- 58 Dublini III määruse artikli 17 lõike 1 sõnastusest nähtub selgelt, et see on vabatahtlikkuse alusel kohaldatav säte, sest see jätab iga liikmesriigi enda otsustada, kas ta vaatab talle esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbi ka juhul, kui ta ei ole määruses sätestatud vastutava liikmesriigi määramise kriteeriumide järgi selleks kohustatud. Selle pädevuse kasutamine ei sõltu mingisugustest eritingimustest (vt selle kohta 30. mai 2013. aasta kohtuotsus Halaf, C-528/11, EU:C:2013:342, punkt 36). Euroopa Kohus on selles osas märkinud, et sellise pädevuse eesmärk on võimaldada igal liikmesriigil iseseisvalt, poliitilistest, inimlikest või praktilistest kaalutlustest lähtudes otsustada rahvusvahelise kaitse taotlus läbi vaadata isegi juhul, kui ta selles määruses sätestatud kriteeriumide kohaselt vastutav ei ole (4. oktoobri 2018. aasta kohtuotsus Fathi, C-56/17, EU:C:2018:803, punkt 53).
- 59 Võttes arvesse sel viisil liikmesriikidele antud kaalutusõiguse ulatust, on asjaomase liikmesriigi ülesanne määrata kindlaks, millistel tingimustel soovib ta Dublini III määruse artikli 17 lõikes 1 ette nähtud kaalutusõigust käsitleva sättega antud pädevust kasutada ja nõustuda ise läbi vaatama rahvusvahelise kaitse taotluse, mille eest ta ei ole määruses sätestatud kriteeriumide kohaselt vastutav.
- 60 See tõdemus on ka kooskõlas esiteks vabatahtlikkuse alusel kohaldatavaid sätteid käsitleva Euroopa Kohtu praktikaga, mille kohaselt annavad need sätted liikmesriikidele ulatusliku kaalutusõiguse (10. detsembri 2013. aasta kohtuotsus Abdullahi, C-394/12, EU:C:2013:813, punkt 57 ja seal viidatud kohtupraktika), ning teiseks artikli 17 lõike 1 eesmärgiga ehk eesmärgiga tagada liikmesriikide eelisõigused rahvusvahelise kaitse andmise õiguse teostamisel (5. juuli 2018. aasta kohtuotsus X, C-213/17, EU:C:2018:538, punkt 61 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 61 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et Dublini III määruse artikli 17 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et asjaolu, et selle määruse tähenduses „vastutavaks“ määratud liikmesriik on teatanud oma kavatsusest astuda liidust välja kooskõlas ELL artikliga 50, ei pane vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise menetlust läbi viivale liikmesriigile kohustust vaadata kõnealune kaitsetaotlus ise läbi vastavalt artikli 17 lõikes 1 ette nähtud kaalutusõigust käsitlevale sättele.

Teine küsimus

- 62 Euroopa Kohtu käsutuses olevast toimikust nähtub, et teine küsimus lähtub eeldusest, et Iirimaa määrab Dublini III määruses sätestatud kriteeriumide kohaselt vastutava liikmesriigi kindlaks varjupaigataotluste läbivaatamise eest vastutav volinik, samas kui määruse artikli 17 lõikes 1 ette nähtud kaalutusõigust käsitleva sätte kohaldamise eest vastutab justiits- ja võrdõiguslikkuse minister.
- 63 Seetõttu tuleb asuda seisukohale, et teise küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas Dublini III määrust tuleb tõlgendada nii, et see nõuab, et määruses sätestatud kriteeriumide kohaselt vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise eest ja määruse artikli 17 lõikes 1 ette nähtud kaalutusõigust käsitleva sätte kohaldamise eest vastutaks üks ja sama riigisisene asutus.
- 64 Olgu kõigepealt märgitud, et väljakujunenud kohtupraktikast nähtuvalt on Dublini III määruse artikli 17 lõikega 1 liikmesriikidele antud kaalutusõigus määruses ette nähtud varjupaigataotluse läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise mehhanismide lahutamatu osa. Selle sätte alusel tehtud liikmesriigi otsus vaadata läbi või jätta läbi vaatamata rahvusvahelise kaitse taotlus, mille

eest ta ei ole määruse III peatükis sätestatud kriteeriumide kohaselt vastutav, tähendab seega liidu õiguse rakendamist (vt selle kohta 16. veebruari 2017. aasta kohtuotsus C. K. jt, C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, punkt 53 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 65 Veel tuleb tõdeda, et Dublini III määruses ei ole siiski ühtegi sätet, mis täpsustaks, milline asutus on pädev tegema otsust vastavalt määruses sätestatud vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise kriteeriumidele või määruse artikli 17 lõikes 1 ette nähtud kaalutusõigust käsitleva sätte alusel. Määruses ei ole ka täpsustatud, kas liikmesriik peab tegema selliste kriteeriumide kohaldamise ja kaalutusõigust käsitleva sätte kohaldamise ülesandeks ühele ja samale asutusele.
- 66 Seevastu on Dublini III määruse artikli 35 lõikes 1 sätestatud, et iga liikmesriik teatab komisjonile viivitamata konkreetsetest asutustest, kes vastutavad määrusest tulenevate kohustuste täitmise eest, ja nende muutmisest.
- 67 Selle sätte sõnastusest nähtub esiteks, et liikmesriikide ülesanne on kindlaks määrata, millised riigisisised asutused on pädevad Dublini III määrust kohaldama. Teiseks näitab väljendi „vastutavad asutused“ kasutamine artiklis 35, et liikmesriigil on vabadus teha määruses sätestatud vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise kriteeriumide kohaldamine ja määruse artikli 17 lõikes 1 ette nähtud kaalutusõigust käsitleva sätte kohaldamine ülesandeks erinevatele asutustele.
- 68 Seda hinnangut kinnitavad ka teised Dublini III määruse sätted, näiteks artikli 4 lõige 1, artikli 20 lõiked 2 ja 4 või artikli 21 lõige 3, milles on kasutatud väljendeid „tema pädevad asutused“, „asutused“, „asjaomase liikmesriigi pädevad asutused“, „liikmesriigi pädevad asutused“ ja „palve saajaks oleva liikmesriigi asutused“.
- 69 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb teisele küsimusele vastata, et Dublini III määrust tuleb tõlgendada nii, et see ei nõua, et määruses sätestatud kriteeriumide kohaselt vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise eest ja määruse artikli 17 lõikes 1 ette nähtud kaalutusõigust käsitleva sätte kohaldamise eest vastutaks üks ja sama riigisisene asutus.

Kolmas küsimus

- 70 Kolmanda küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas Dublini III määruse artikli 6 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et see paneb liikmesriigile, kes ei ole määruses sätestatud kriteeriumide alusel vastutav rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest, kohustuse võtta arvesse lapse parimaid huve ning vaadata taotlus määruse artikli 17 lõike 1 kohaselt ise läbi.
- 71 Et käesoleva otsuse punktides 58 ja 59 nähtuvalt ei sõltu Dublini III määruse artikli 17 lõikes 1 ette nähtud kaalutusõigust käsitleva sättega liikmesriikidele antud pädevus mingisugustest eritingimustest ning üldjuhul on iga liikmesriigi otsustada, millistel tingimustel ta soovib seda pädevust kasutada ja vaadata ise läbi rahvusvahelise kaitse taotluse, mille eest ta ei ole määruses sätestatud kriteeriumide kohaselt vastutav, siis tuleb tõdeda, et ka lapse parimaid huve puudutavad kaalutlused ei saa kohustada liikmesriiki seda pädevust kasutama ja ise läbi vaatama taotlust, mille eest ta ei ole vastutav.
- 72 Sellest järeldub, et Dublini III määruse artikli 6 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et see ei pane liikmesriigile, kes ei ole määruses sätestatud kriteeriumide alusel vastutav rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest, kohustust võtta arvesse lapse parimaid huve ning vaadata taotlus määruse artikli 17 lõike 1 kohaselt ise läbi.

Neljas küsimus

- 73 Neljanda küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas Dublini III määruse artikli 27 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et see kohustab ette nägema õiguskaitsevahendi otsuse peale mitte kasutada määruse artikli 17 lõikes 1 ette nähtud pädevust.
- 74 Dublini III määruse artikli 27 lõikes 1 on sätestatud, et rahvusvahelise kaitse taotlejal on õigus tõhusale õiguskaitsele üleandmisotsuse faktiliste või õiguslike asjaolude vaidlustamise või läbivaatamise kaudu kohtus.
- 75 Niisiis ei näe see artikkel sõnaselgelt ette õiguskaitsevahendit otsuse peale mitte kasutada määruse artikli 17 lõikes 1 ette nähtud pädevust.
- 76 Mitme õiguskaitsevahendi vastu räägib ka rahvusvahelise kaitse taotluste kiire menetlemise ja vastutava liikmesriigi kiire määramise eesmärk, mis on Dublini III määrusega (viidatud kõnealuse määruse põhjenduses 5) kehtestatud menetluse aluseks.
- 77 On tõsi, et tõhusa kohtuliku kaitse põhimõte on liidu õiguse üldpõhimõte, mis väljendub käesoleval ajal Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 47 (10. juuli 2014. aasta kohtuotsus *Telefónica ja Telefónica de España vs. komisjon*, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, punkt 40 ning seal viidatud kohtupraktika) ning mille kohaselt igapähele, kelle liidu õigusega tagatud õigusi või vabadusi rikutakse, on selles artiklis kehtestatud tingimuste kohaselt õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus.
- 78 Kui aga liikmesriik keeldub Dublini III määruse artikli 17 lõikes 1 ette nähtud kaalutusõigust käsitleva sätte kasutamisest, tuleneb sellest paratamatult, et see liikmesriik teeb üleandmisotsuse. Liikmesriigi keeldumise seda sätet kasutada võib vajaduse korral vaidlustada üleandmisotsuse peale esitatud kaebuse raames.
- 79 Järelikult tuleb Dublini III määruse artikli 27 lõiget 1 tõlgendada nii, et see ei kohusta ette nägema õiguskaitsevahendit otsuse peale mitte kasutada määruse artikli 17 lõikes 1 ette nähtud pädevust, ilma et see piiraks võimalust vaidlustada seda otsust üleandmisotsuse peale esitatava kaebuse raames.
- 80 Kuna esitatud küsimused on antud juhul seotud Dublini III määruses sätestatud kriteeriumide kohaselt vastutavaks määratud liikmesriigi teatega, et ta kavatses astuda liidust välja kooskõlas ELL artikliga 50, tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtule tarviliku vastuse andmiseks veel märkida, et käesoleva otsuse punktist 54 nähtuvalt ei too see teade kaasa liidu õiguse kohaldamise peatamist selles liikmesriigis ning seetõttu jääb liidu õigus – mille osaks on Euroopa ühine varjupaigasüsteem ning vastastikune usaldus ja liikmesriikides põhiõiguste järgimise eeldus – selles liikmesriigis täielikult kehtima kuni tema tegeliku väljaastumiseni liidust.
- 81 Olgu lisatud, et Euroopa Kohtu praktika kohaselt ei või taotlejat liikmesriigile üle anda, kui on piisav alus arvata, et kõnealune teade võib viia selleni, et üleandmisega kaasneb taotlejale reaalne oht saada selles liikmesriigis koheldud ebainimlikult või alandavalt harta artikli 4 tähenduses (16. veebruari 2017. aasta kohtuotsus *C. K. jt*, C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, punkt 65).
- 82 Selles kontekstis tuleb rõhutada, et kõnealust teadet ei saa isenesest pidada asjaomase isiku jaoks sellist riski kaasa toovaks.
- 83 Seoses sellega olgu esiteks märgitud, et Euroopa ühine varjupaigasüsteem loodi raamistikus, mis võimaldas eeldada, et kõik selles osalevad riigid, nii liikmesriigid kui ka kolmandad riigid, järgivad põhiõigusi, sealhulgas Genfi konventsioonil ja 1967. aasta protokollil põhinevaid õigusi ehk tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet ning EIÕKs sätestatud õigusi, ning et liikmesriigid võivad järelikult põhiõiguste järgimise osas üksteist usaldada (vt selle kohta 21. detsembri 2011. aasta

kohtuotsus N. S. jt, C-411/10 ja C-493/10, EU:C:2011:865, punkt 78); kõik need liikmesriigid on ka Genfi konventsiooni ja 1967. aasta protokollid ning EIÕK osalisriigid, nagu käesoleva otsuse punktides 3–5 täheldatud.

- 84 Teiseks, mis puudutab rahvusvahelise kaitse taotleja tunnustatud põhiõigusi, siis lisaks sellele, et Dublini III määruse artikli 3 lõikesse 2 kodifitseeriti Euroopa Kohtu praktika, mis käsitleb süsteemseid vigu varjupaigataotluse läbivaatamise menetluses ja määruse tähenduses vastutavaks määratud riigis taotlejate vastuvõtu tingimustes, nähtub määruse põhjendustest 32 ja 39, et liikmesriigid on määruse kohaldamisel seotud Euroopa Inimõiguste Kohtu praktika ja harta artikliga 4 (16. veebruari 2017. aasta kohtuotsus C. K. jt, C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, punkt 63). Et harta artikkel 4 vastab EIÕK artiklile 3, on selles harta artiklis sätestatud ebainimliku või alandava kohtlemise keelu tähendus ja ulatus vastavalt harta artikli 52 lõikele 3 sama, mis sellele konventsiooniga ette on nähtud (vt selle kohta 16. veebruari 2017. aasta kohtuotsus C. K. jt, C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, punkt 67).
- 85 Kolmandaks, käesoleva otsuse punktis 83 on selgitatud, et liikmesriigid on Genfi konventsiooni ja 1967. aasta protokollid ning EIÕK – kaks rahvusvahelist lepingut, millel Euroopa ühine varjupaigasüsteem põhineb – osalisriigid, mis tähendab, et liikmesriigi jätkuv osalemine nende konventsioonides ja selles protokollis ei ole seotud tema kuulumisega liitu. Sellest järeldub, et liikmesriigi otsus liidust välja astuda ei mõjuta tema kohustusi järgida Genfi konventsiooni ja 1967. aasta protokollid – sealhulgas tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet – ning EIÕK artiklit 3.
- 86 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb neljandale küsimusele vastata, et Dublini III määruse artikli 27 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et see ei kohusta ette nägema õiguskaitsevahendit otsuse peale mitte kasutada määruse artikli 17 lõikes 1 ette nähtud pädevust, ilma et see piiraks võimalust vaidlustada seda otsust üleandmisotsuse peale esitatava kaebuse raames.

Viies küsimus

- 87 Viienda küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas Dublini III määruse artikli 20 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et see kehtestab vastupidiste tõendite puudumisel eelduse, et lapse parimates huvides on käsitada tema olukorda kui vanemate omast lahutamatu.
- 88 Tuleb tõdeda, et Dublini III määruse artikli 20 lõike 3 sõnastusest nähtub selgelt, et nii see tõepoolest on. Sellest tuleneb, et vaid juhul, kui on tõendatud, et lapse olukorra käsitlemine koos tema vanemate olukorraga ei ole lapse parimates huvides, peab lapse olukorda käsitlema tema vanemate olukorrast eraldi.
- 89 See tõdemus on kooskõlas Dublini III määruse põhjendustega 14–16 ning muu hulgas ka artikli 6 lõike 3 punktiga a ja lõikega 4, artikli 8 lõikega 1 ja artikliga 11. Nendest sätetest nähtub, et perekonnaelu austamine ja konkreetsemalt perekonna ühtsuse säilitamine on üldjuhul lapse parimates huvides.
- 90 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb viiendale küsimusele vastata, et Dublini III määruse artikli 20 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et see kehtestab vastupidiste tõendite puudumisel eelduse, et lapse parimates huvides on käsitada tema olukorda kui vanemate omast lahutamatu.

Kohtukulud

- 91 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määruse (EL) nr 604/2013, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest, artikli 17 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et asjaolu, et selle määruse tähenduses „vastutavaks“ määratud liikmesriik on teatanud oma kavatsusest astuda liidust välja kooskõlas ELL artikliga 50, ei pane vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise menetlust läbi viivale liikmesriigile kohustust vaadata kõnealune kaitsetaotlus ise läbi vastavalt artikli 17 lõikes 1 ette nähtud kaalutusõigust käsitlevale sättele.
2. Määrust nr 604/2013 tuleb tõlgendada nii, et see ei nõua, et määruses sätestatud kriteeriumide kohaselt vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise eest ja määruse artikli 17 lõikes 1 ette nähtud kaalutusõigust käsitleva sätte kohaldamise eest vastutaks üks ja sama riigisisene asutus.
3. Määruse nr 604/2013 artikli 6 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et see ei pane liikmesriigile, kes ei ole määruses sätestatud kriteeriumide alusel vastutav rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest, kohustust võtta arvesse lapse parimaid huve ning vaadata taotlus määruse artikli 17 lõike 1 kohaselt ise läbi.
4. Määruse nr 604/2013 artikli 27 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et see ei kohusta ette nägema õiguskaitsevahendit otsuse peale mitte kasutada määruse artikli 17 lõikes 1 ette nähtud pädevust, ilma et see piiraks võimalust vaidlustada seda otsust üleandmisotsuse peale esitatava kaebuse raames.
5. Määruse nr 604/2013 artikli 20 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et see kehtestab vastupidiste tõendite puudumisel eelduse, et lapse parimates huvides on käsitada tema olukorda kui vanemate omast lahutamatu.

Allkirjad